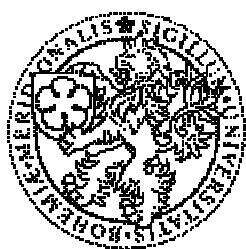

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a financí

Studijní program: 6208 B Ekonomika a management
Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

Problematika přechodu z daňové evidence na účetnictví u podnikatele – fyzické osoby

AUTOR: Žaneta Oulická

VEDOUcí BAKALÁŘSKÉ PRÁCE: Ing. Hana Čermáková, Ph.D.

České Budějovice 2007

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Problematika přechodu z daňové evidence na účetnictví u podnikatele – fyzické osoby“ vypracovala samostatně a na základě vlastních zjištění a materiálů.

Použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v seznamu použité literatury.

V Českých Budějovicích dne 15. dubna 2007

.....

podpis

Poděkování

Děkuji vedoucí bakalářské práce Ing. Haně Čermákové, Ph.D. za odbornou pomoc, teoretické i praktické rady při zpracování bakalářské práce.

Obsah

TEORETICKÁ ČÁST

1. Úvod	7
2. Účetnictví a jeho právní úprava	8
2.1 Zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb., v platném znění	8
2.2 Vyhláška č. 500/2002 Sb., v platném znění	9
2.3 České účetní standardy pro podnikatele	10
2.4 Obchodní zákoník č. 513/1991 Sb., v platném znění.....	10
2.5 Základní povinnosti při vedení účetnictví	10
2.6 Účetní zásady	11
2.7 Účetní dokumentace	12
2.7.1 Účetní knihy	12
2.7.2 Účetní doklady	12
2.7.3 Účetní zápisy	13
2.8 Účetní závěrka	13
2.8.1 Rozvaha	14
2.8.2 Výkaz zisku a ztrát	15
2.8.3 Příloha	15
3. Daňová evidence	16
3.1 Forma a obsah daňové evidence	16
3.2 Základní cíle	17
3.3 Základní principy	17
3.4 Peněžní deník	18
3.5 Obchodní majetek	18
3.6 Způsoby oceňování majetku a závazků	19
3.7 Daňová evidence a DPH	20
3.8 Uzavírací práce v daňové evidenci	20
4. Přejed z daňové evidence na účetnictví	21
4.1 Důvody přechodu	21
4.2 Účetní aspekty přechodu	21
4.3 Daňové aspekty přechodu	22
5. Výhody a nevýhody přechodu	23

PRAKTICKÁ ČÁST

6. Metodika	24
6.1 Účetní zobrazení převodu	24
6.2 Postup při přechodu z hlediska daně z příjmů fyzických osob	24
7. Aplikace přechodu z daňové evidence na účetnictví ve fiktivní firmě	25
7.1 Charakteristika firmy.....	25
7.2 Výhody a nevýhody této malé firmy	26
7.3 Účet individuálního podnikatele – 491	26
7.4 Účetní závěrka a uzávěrka pro rok 2006	27
7.4.1 Inventarizace	27
7.4.2 Uzavření účetních knih k 31.12.2006	27
7.4.3 Účetní závěrka	29
7.5 Přechod z daňové evidence na účetnictví	32
7.6 Důsledky přechodu pro firmu	35
7.7 Výhody a nevýhody daňové evidence	35
7.8 Výhody a nevýhody účetnictví	36
8. Závěr	37
9. Summary	39
10. Přehled použité literatury	40
11. Seznam tabulek	

TEORETICKÁ ČÁST

1. ÚVOD

Ve své bakalářské práci jsem se zaměřila na problematiku přechodu firmy z daňové evidence (dříve označováno jako „jednoduché účetnictví“) na účetnictví (tedy „podvojně účetnictví“) u fiktivního podnikatelského subjektu.

V teoretické části jsem stručně charakterizovala daňovou evidenci, účetnictví a dále postup přechodu.

Vycházela jsem především z teoretických poznatků, které jsem čerpala z odborné literatury.

V účetnictví se účtuje o stavu a pohybu majetku a závazků, o příjmech a výdajích a o výsledku hospodaření. V daňové evidenci se zachycují veškeré uvedené operace tehdy, souvisejí-li s obchodním majetkem, který slouží k podnikatelské nebo jiné výdělečné činnosti. Každý podnikatel – fyzická osoba se před zahájením podnikání musí sám rozhodnout, jakou účetní soustavu zvolit. Z toho vyplývá, že bude účtovat v soustavě účetnictví či daňové evidence.

Neexistuje obecné pravidlo, podle kterého by se dalo říci, že účetnictví je pro daný subjekt lepší než daňová evidence nebo naopak. Obě soustavy mají své výhody i nevýhody. Při výběru musí podnikatel zvážit přednosti i nedostatky a to i v souvislosti na konkrétní ekonomickou situaci dané země.

Již mnoho let provází podnikatele řada významných účetních a daňových změn. Některé změny pouze upřesňují ustanovení účetních a daňových předpisů a některé souvisejí se vstupem České republiky do Evropské unie. Vláda stále slibuje zjednodušení daňových předpisů, ale legislativa je stále složitější a nepřehlednější, jak pro podnikatele, tak pro finanční úřady.

Hlavním cílem mé práce je zhodnotit výhody či nevýhody daňové evidence a účetnictví.

2. ÚČETNICTVÍ A JEHO PRÁVNÍ ÚPRAVA

Zákon o účetnictví ukládá podnikatelům vést účetnictví v rozsahu a způsobem stanoveným zvláštním zákonem.

Právníky a osoby zapsané v obchodním rejstříku účtují o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, dále o nákladech a výnosech a o výsledku hospodaření.

Subjekty, které nejsou účetními jednotkami dle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví vedou daňovou evidenci, která jim poskytne informace potřebné ke zjištění základu daně z příjmů.

2.1 Zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb., v platném znění

Od 1. ledna 2004 se zákon o účetnictví věnuje pouze účetnictví a pod pojmem účetnictví se rozumí bývalé „podvojně účetnictví“

Jednoduché účetnictví již není považováno za účetnictví, ale v podstatě lze říci, že se pouze přejmenovalo na daňovou evidenci. Fyzické osoby pro stanovení základu daně z příjmů vedou daňovou evidenci, která je jednodušší a méně administrativně náročná.

Daňová evidence je upravena v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů a dále v Příloze č. 2 a č. 3 k zákonu o dani z příjmů. O daňové evidenci hovoří i vyhláška 500/2002 Sb., ve znění novel.

Tento zákon stanoví v souladu s právem Evropských společenství rozsah a způsob vedení účetnictví a požadavky na jeho průkaznost.

Za účetní jednotky jsou považovány:

- právnické osoby se sídlem na území České republiky,
- zahraniční osoby, které podnikají na území České republiky,
- fyzické osoby, které jsou zapsány v obchodním rejstříku,
- ostatní fyzické osoby, které vedou účetnictví na základě svého rozhodnutí,
- ostatní fyzické osoby, kterým povinnost vedení účetnictví ukládá zvláštní právní předpis,
- ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli, pokud jejich obrat podle zákona o dani z přidané hodnoty v rámci jejich podnikatelské činnosti přesáhl za bezprostředně předcházející kalendářní rok částku 15 000 000 Kč, a to od prvního dne kalendářního roku,

- ostatní fyzické osoby, které jsou podnikateli a jsou účastníky sdružení bez právní subjektivity dle zvláštního právního předpisu,
- organizační složky státu podle zvláštního právního předpisu.

Nestanoví-li zákon nebo zvláštní předpis jinak, účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví v plném rozsahu. Zákon také vymezuje jednotky, které mohou vést účetnictví ve zjednodušeném rozsahu. Účetní jednotky účtují podvojnými zápisy o skutečnostech týkajících se předmětu podnikání, s nimiž časově i věcně souvisí. V účetním období účetní jednotky účtují o vzniklých skutečnostech v souladu s účetními metodami. Účetním obdobím se rozumí po sobě jdoucích dvanáct měsíců. Shoduje se buď s kalendářním rokem nebo je hospodářským rokem.

2.2 Vyhláška č. 500/2002 Sb., v platném znění

Vyhláška č. 500/2002 Sb., v platném znění, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě účetnictví.

Vyhláška stanoví podle zákona pro vedení účetnictví v plném rozsahu a vedení účetnictví ve zjednodušeném rozsahu následující:

- a) rozsah a způsob sestavování účetní závěrky,
- b) směrovou účtovou osnovu,
- c) účetní metody,
- d) metody přechodu z daňové evidence na účetnictví,
- e) uspořádání, označování a obsahové vymezení položek majetku, závazku a jiných aktiv a pasiv,
- f) uspořádání, označování a obsahové vymezení nákladů, výnosů a výsledku hospodaření v účetní závěrce,
- g) uspořádání, označování a obsahové vymezení přehledu o peněžních tocích a přehledu o změnách vlastního kapitálu,
- h) metody konsolidace účetní závěrky a
- i) postup zahrnování účetních jednotek do konsolidačního celku.

2.3 České účetní standardy pro podnikatele

Ministerstvo financí ve smyslu § 36 zákona o účetnictví vydalo České účetní standardy. Tyto standardy zajišťují soulad při používání účetních metod účetními jednotkami. Obsah standardů nesmí být v rozporu s ustanoveními zákona o účetnictví a jinými právními normami. Tvorbu a vydávání standardů provádí Ministerstvo financí právním předpisem. Ministerstvo vede registr vydaných standardů a vydání nového standardu oznamuje ve Finančním zpravodaji. Dřívější Postupy účtování pro podnikatele vydávané jako opatření MF ČR byly nahrazeny standardy.

2.4 Obchodní zákoník č. 513/1991 Sb., v platném znění

Kromě zákona o účetnictví, upravuje účetní právo i obchodní zákoník. Průřezem upravuje mnohé oblasti účetnictví. Při studiu účetního práva je potřebné vzít na vědomí jednotlivá ustanovení vztahujících se k účetnictví. Hlava IV. obchodního zákoníku upravuje pouze účetnictví podnikatelů. Zákon o účetnictví se v mnoha částech odvolává na určitá ustanovení obchodního zákoníku.

2.5 Základní povinnosti při vedení účetnictví

Pro vedení účetnictví stanoví zákon řadu povinností a pravidel, které se musí dodržovat.

Požadavky na věrné a poctivé vedení účetnictví – účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví tak, aby účetní závěrka sestavená na jeho základě podávala věrný a poctivý obraz o předmětu účetnictví a finanční situaci účetní jednotky, tj. věrný a poctivý obraz o majetku (aktivech), závazcích, vlastním kapitálu, o nákladech a výnosech a výsledku hospodaření jako rozdílu mezi výnosy a náklady¹.

¹ Ryneš, P. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka 2005*. Olomouc: ANAG, 2005.

Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví:

- **správně** – musí být vedeno v souladu se zákonem o účetnictví a vyhláškami, Českými účetními standardy a předpisy, které upravují účetnictví,
- **úplně** – pokud účetní jednotka zaúčtovala v účetním období v účetních knihách všechny případy, které se týkají předmětu účetnictví, sestavila účetní závěrku, vyhotovila výroční zprávu, zveřejnila informace a je schopna tyto skutečnosti doložit účetními doklady,
- **průkazně** – pokud účetní jednotka provedla inventarizaci a účtování je doloženo účetními doklady,
- **srozumitelně** – pokud umožňuje spolehlivě určit obsah účetních případů a záznamů,
- **trvalost účetnictví** – pokud jsou uloženy a archivovány účetní záznamy (účetní záznamy, účetní závěrka, výroční zpráva a další).

2.6 Účetní zásady

- **Nepřetržitost trvání účetní jednotky** – účetní jednotky účtují a oceňují způsobem vycházejícím z předpokladu trvání činnosti účetní jednotky. Nastane-li skutečnost bránící v pokračování podnikatelské činnosti v budoucnu, účetní jednotka uvede změnu v příloze účetní závěrky.
- **Nezávislost účetního období (aktuální princip)** – účtování hospodářských případů do období s nímž časově i věcně souvisí.
- **Vymezení okamžiku realizace** – ve kterém je možno účtovat do výnosů, nákladů a na rozvahové účty.
- **Vymezení účetní jednotky** – vymezení relativně uzavřeného celku, za který se vede účetnictví, sestavují se účetní výkazy.
- **Zákaz kompenzace** – účetní jednotky jsou povinny účtovat o aktivech, pasivech, finančních prostředcích, nákladech a výnosech v účetních knihách odděleně a zobrazovat je v účetní závěrce samostatně, bez jejich vzájemného zúčtování. V účetní závěrce je povoleno vzájemně zúčtovat kurzové rozdíly, zisky a ztráty z přecenění majetku a závazků na reálnou hodnotu a další.
- **Stálost metod** – stálost pravidel a postupů při oceňování vede k provázanosti a srovnatelnosti účetních informací.

- **Oceňování** – majetek se oceňuje v okamžiku uskutečnění účetního případu (a to např. pořizovací cenou, vlastními náklady, jmenovitou hodnotou a reprodukční pořizovací cenou).
- **Zásada opatrnosti** – přiměřený odhad současných a budoucích jevů s přihlédnutím k riziku. Aktiva a výnosy se nesmějí nadhodnocovat, pasiva a náklady podhodnocovat. Realizace této metody spočívá v tvorbě rezerv, opravných položek a zvolenými principy oceňování.
- **Bilanční kontinuita** – návaznost konečných a počátečních stavů rozvahových účtů mezi jednotlivými účetními obdobími. Platí i pro podrozvahové účty.

2.7 Účetní dokumentace

2.7.1 Účetní knihy¹

Účetní jednotky (podnikatelé), které účtují v soustavě účetnictví, vedou účetnictví v těchto účetních knihách:

- deníku - zde jsou účetní zápisy uspořádány z hlediska časového a v němž prokazují zaúčtování všech účetních případů v účetním období,
- hlavní knize - zde jsou účetní zápisy uspořádány z hlediska věcného,
- knihách analytických účtů, v nichž se podrobně rozvádějí účetní zápisy hlavní knihy,
- knihách podrozvahových účtů, ve kterých se uvádějí účetní zápisy, které se neprovádějí v hlavní knize a deníku.

2.7.2 Účetní doklady

Účetní doklady jsou průkazné účetní záznamy, které musí mít povinné náležitosti:

- označení účetního dokladu,
- obsah účetního případu a jeho účastníků,
- peněžní částku,
- okamžik vyhotovení účetního dokladu,
- okamžik uskutečnění účetního případu, není-li shodný s okamžikem vyhotovení účetního dokladu,
- podpisový záznam.

Účetní jednotky jsou povinny vyhotovovat účetní doklady bez zbytečného odkladu po zjištění skutečností, které se jimi zachycují, a to tak, aby bylo možno určit obsah každého jednotlivého účetního případu.

2.7.3 Účetní zápisy

Zákon o účetnictví vymezuje vedení účetnictví jako soustavu účetních záznamů. Účetními záznamy se rozumí data, která jsou nositeli informací týkajících se předmětu účetnictví nebo jeho vedení. Každou informaci týkající se předmětu účetnictví nebo vedení jsou účetní jednotky povinny zaznamenávat prostřednictvím účetního záznamu. Účetní záznamy nesmějí účetní jednotky provádět mimo účetní knihy.

2.8 Účetní závěrka¹

Účetní závěrka je klíčovým a vrcholovým dokumentem, kterým vrcholí účetní práce v účetní jednotce za celé účetní období. Musí poskytnout uživateli, tj. státu, bankám a veřejnosti širokou škálu informací o majetkové, finanční a důchodové situaci podniku. Tvoří komplexní a plastický obraz o podniku a jeho hospodaření v právě minulém účetním období.

Účetní jednotky sestavují dle zákona o účetnictví účetní závěrku, která tvoří nedílný celek:

- a) rozvaha (balance),
- b) výkaz zisků a ztrát,
- c) příloha.

Účetní závěrka může zahrnovat i přehled o peněžních tocích nebo přehled o změnách vlastního kapitálu.

Účetní závěrka musí obsahovat:

- jméno a příjmení, obchodní firmu nebo název účetní jednotky,
- identifikační číslo, pokud je má účetní jednotka přiděleno,
- právní formu,
- předmět podnikání nebo jiné činnosti, pro který byla zřízena,
- rozvahový den,
- okamžik sestavení účetní závěrky.

Účetní jednotky sestavují účetní závěrku v plném nebo zjednodušeném rozsahu. V plném rozsahu ji sestavují ty účetní jednotky, které musí mít účetní závěrku ověřenou auditorem s výjimkou akciových společností, které ji sestavují vždy v plném rozsahu.

2.8.1 Rozvaha

Poskytuje přehled o finanční situaci podniku k určitému datu. Rozvaha a zůstatky účtů, které rozvaha obsahuje, jimiž se následující účetní období zahajuje, musí navazovat na rozvahu a zůstatky rozvahových účtů, jimiž se předcházející účetní období uzavřelo.

Tabulka č. 1: Obecné schéma rozvahy

AKTIVA	PASIVA
A) Pohledávky za upsaný vlastní kapitál	A) Vlastní kapitál
B) Stálá aktiva	1. Základní kapitál
1. Dlouhodobý hmotný majetek	2. Kapitálové fondy
2. Dlouhodobý nehmotný majetek	3. Fondy ze zisku
3. Dlouhodobý finanční majetek	4. Hospodářský výsledek běžného účet.obd.
C) Oběžná aktiva	B) Cizí zdroje
1. Zásoby	1. Rezervy
2. Dlouhodobé pohledávky	2. Dlouhodobé závazky
3. Krátkodobé pohledávky	3. Krátkodobé závazky
4. Finanční majetek	4. Bankovní úvěry a výpomoci
D) Ostatní aktiva	C) Ostatní pasiva
1. Časové rozlišení	1. Časové rozlišení
2. Dohadné účty aktivní	2. Dohadné účty pasivní

2.8.2 Výkaz zisku a ztrát

Obsahuje mezisoučty rozdělující výsledek na provozní, finanční a mimořádný. Údaje výkazu zisku a ztrát se uvádějí v rozdělení na skutečnost ve sledovaném období a skutečnost v minulém účetním období.

Výkaz je uspořádán stupňovitě, to znamená, že součty za jednotlivé stupně hospodářského výsledku jsou zjištěny jako součty rozdílu mezi jednotlivými výnosovými a nákladovými položkami.

2.8.3 Příloha

Vysvětluje a obsahuje informace obsažené v rozvaze a výkazu zisku a ztrát. Obsahuje též informace o výši splatných závazků pojistného na sociální zabezpečení a příspěvků na státní politiku zaměstnanosti, o výši splatných závazků veřejného zdravotního pojištění a o výši evidovaných daňových nedoplatků u místně příslušných finančních úřadů.

3. DAŇOVÁ EVIDENCE

Daňová evidence obsahuje údaje o:

- příjmech a výdajích (peněžní toky související s podnikáním),
- stavu majetku a závazcích ke konci zdaňovacího období.

Daňová evidence je vlastně obdoba jednoduchého účetnictví. Základním cílem daňové evidence je zjištění základu daně z příjmů fyzických osob. Oproti účetnictví není administrativně náročná a také klade nižší nároky na technické vybavení. Vymezuje složky majetku podléhající evidenci, určuje metody oceňování majetku a dluhů.

3.1 Forma a obsah daňové evidence

V současné době není forma daňové evidence nikterak předepsána. Každý podnikatel si ji určí sám. Forma by se měla odvíjet od jednotlivých složek obchodního majetku. To znamená, že například pro peněžní prostředky je vhodná evidence v deníku příjmů a výdajů, u ostatních složek majetku a závazků se používají evidenční karty.

V případě plátců DPH je nedílnou součástí i kniha DPH. Charakteristickým znakem evidovaných peněžních i hmotných toků je, že jsou získávány z prodeje výrobků, zboží a služeb a vynakládány na dosažení, zajištění a udržení příjmů².

Podnikatel může vést daňovou evidenci pomocí počítače s využitím softwarového programu pro vedení daňové evidence, anebo ručně vedené knihy.

Obsahem je daňová evidence zaměřena na sledování údajů o příjmech a výdajích, majetku a závazcích. Charakteristickým rysem evidovaných peněžních i hmotných toků je, že jsou získávány z prodeje výrobků, zboží, služeb a vynakládány na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

² Čermáková, H., Fiala, J. *Daňová evidence nejen pro podnikatele aneb jak řádně prokazovat příjmy a výdaje u fyzických osob*. Ostrava: MIRAGO, 2005.

3.2 Základní cíle

Daňová evidence si klade tři primární cíle:

- Vést dostatečně průkaznou evidenci o majetku a závazcích:
 - a) peněžní deník,
 - b) kniha pohledávek a závazků (kniha přijatých a vydaných faktur),
 - c) ostatní pomocné knihy (o ostatních složkách majetku a pracovněprávních vztahů).

- Vykázat hospodářský výsledek ve vztahu k základu daně z příjmů - poskytnout podklady pro stanovení daňového základu daně z příjmů,

- Sestavit účetní závěrku - fyzické osoby sestavují:
 - a) řádnou účetní závěrku k poslednímu dni účetního období,
 - b) mimořádnou účetní závěrku,
 - ke dni skončení podnikatelské nebo jiné výdělečné činnosti,
 - ke dni předcházejícímu dni účasti prohlášení konkurzu nebo vyrovnání,
 - ke dni skončení konkurzu,
 - c) mezitímní účetní závěrku.

3.3 Základní principy

Daňová evidence je založena na těchto třech principech:

- a) princip dokladovosti - veškeré zápisy musí být doloženy účetním dokladem,
- b) oceňovací zásady,
- c) inventarizace majetku a závazků - předmětem je veškerý majetek a závazky, bez provedení inventarizace nelze vyčíslit skutečný výsledek hospodaření. Inventarizace zahrnuje zjištění skutečného stavu kontrolovaných složek, porovnání skutečně zjištěného stavu s doklady, vyčíslení rozdílů, vypořádání a odstranění rozdílů.

3.4 Peněžní deník

Nejdůležitější knihou daňové evidence je peněžní deník, ve kterém se účtuje v průběhu účetního období v časové posloupnosti:

- o příjmech a výdajích provedených v hotovosti,
- o příjmech a výdajích provedených bankou,
- průběžných položkách,
- kursových rozdílech u devizových účtů a valutových pokladen.

Primárním cílem účtování v peněžním deníku je zajištění podkladů pro zjištění základu daně a následné vyplnění daňového přiznání.

Příjmy a výdaje se člení na zahrnované a nezahrnované do základu daně. Podklad pro zjištění daňového základu je zjištěn jako rozdíl mezi příjmy a výdaji zahrnovanými do základu daně.

Účtování v peněžním deníku:

- a) v průběhu účetního období,
- b) na konci účetního období.

Účtování v průběhu účetního období

Účtování v peněžním deníku v průběhu účetního období probíhá vždy minimálně na dvou položkách peněžního deníku. Na jedné straně bude hospodářská operace příjmem či výdajem peněžních prostředků, na druhé straně se tato hospodářská operace dotkne jednotlivých příjmů či výdajů zahrnovaných nebo nezahrnovaných do základu daně z příjmů.

3.5 Obchodní majetek

Podle zákona č. 513/1991 je za obchodní majetek považován ten majetek, který patří podnikateli a slouží k jeho podnikání.

Čistým obchodním majetkem se rozumí obchodní majetek po odečtení závazků vzniklých v souvislosti s podnikáním. Pro účely zákona o DPH se obchodním majetkem rozumí souhrn majetkových hodnot, který je určen osobě povinné k dani k uskutečňování ekonomických činností a tato osoba je povinna ho evidovat a účtovat.

Za obchodní majetek se z pohledu daňové evidence považuje:

- hmotný majetek,
- nehmotný majetek,
- finanční majetek,
- zásoby,
- krátkodobé a dlouhodobé pohledávky,
- krátkodobé a dlouhodobé závazky.

3.6 Způsoby oceňování majetku a závazků

Podle zákona o dani z příjmů oceňujeme v daňové evidenci majetek a závazky takto²:

- hmotný majetek- a) pořizovací cenou,
b) vlastními náklady,
c) hodnotou nesplacené pohledávky,
d) reprodukční pořizovací cenou,
e) cenou stanovenou pro účely daně dědické nebo darovací,
f) hodnotou technického zhodnocení.
- ostatní majetek- a) pořizovací cenou,
b) vlastními náklady,
c) cenou zjištěnou pro účely daně dědické a darovací u majetku nabytého děděním nebo darem.
- pohledávky- a) jmenovitou hodnotou,
b) pořizovací cenou,
c) cenou zjištěnou pro účely daně dědické a darovací u pohledávky nabyté děděním nebo darem.
- závazky- a) jmenovitou hodnotou,
b) pořizovací cenou.
- peněžní prostředky a ceniny- jmenovitou hodnotou.

3.7 Daňová evidence a DPH

Fyzické osoby, které vedou daňovou evidenci, mohou být i plátcí DPH, pokud jejich obrat přesáhne za nejbližších 12 po sobě jdoucích měsíců částku 1 milion Kč. Osoba povinná k dani, jejíž obrat překročil částku 1 milion Kč, je podle zákona povinna podat přihlášku k registraci do 15 dnů po skončení příslušného kalendářního měsíce. Plátcem se stává od prvního dne třetího měsíce následujícího po měsíci, v němž překročil stanovený obrat. Fyzická osoba se může stát plátcem i dobrovolně, i přestože nepřekročila částku 1 milion Kč za 12 po sobě jdoucích měsíců.

Je-li podnikatel plátcem DPH, je povinen evidovat daň na vstupu i na výstupu. Při tom musí být zajištěna návaznost mezi pokladnou, běžným účtem, přijatými a vystavenými fakturami.

Evidence DPH nám stanoví pouze daň na vstupu a na výstupu a následné stanovení správné výše daně.

3.8 Uzavírací práce v daňové evidenci

Peněžní deník a ostatní pomocné knihy se uzavírají:

- k poslednímu dni zdaňovacího období,
- ke dni skončení činnosti,
- ke dni předcházejícímu den účinnosti prohlášení konkurzu.

Do uzavření daňové evidence patří zajištění součtu daňově uznatelných příjmů a výdajů, zjištění rozdílu mezi daňově uznatelnými příjmy a výdaji pro stanovení základu daně, úprava základu daně².

K 31.12. je vhodné, na základě inventarizace a údajů zjištěných při uzavírání jednotlivých evidencí, sestavit přehled o majetku a závazcích a přehled o příjmech a výdajích. Údaje o majetku a závazcích se příkládají do Přílohy č.1 daňového přiznání, ale údaje o příjmech a výdajích se povinně příkládat nemusejí.

Při kontrole finančního úřadu musí fyzická osoba doložit všechny skutečnosti uvedené v daňovém přiznání. Proto je povinna archivovat daňovou evidenci za všechna zdaňovací období (minimálně 3 roky a maximálně 10 let od lhůty, kdy měla fyzická osoba povinnost podat daňové přiznání).

4. PŘECHOD Z DAŇOVÉ EVIDENCE NA ÚČETNICTVÍ

4.1 Důvody přechodu

K přechodu z daňové evidence na účetnictví přestupuje podnikatel dobrovolně nebo je přinucen právními předpisy.

- dobrovolný přechod – může být vyvolán vnitřními nebo vnějšími potřebami podnikatele,
- povinný přechod – přestane-li podnikatel splňovat podmínky stanovené pro účtování v daňové evidenci nebo zapíše-li se do obchodního rejstříku.

Převod lze uskutečnit k prvnímu dni účetního období následujícího po účetním období, ve kterém podnikatel zjistil rozhodné skutečnosti.

Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví ode dne zápisu do obchodního rejstříku až do dne výmazu z obchodního rejstříku.

4.2 Účetní aspekty přechodu

Přechod z daňové evidence na účetnictví upravuje § 61b vyhlášky č. 500/2002 Sb., v platném znění. Fyzické osoby, které vedou daňovou evidenci mají povinnost při přechodu na účetnictví:

- zjistit v záznamech daňové evidence stavy jednotlivých složek majetku a závazků, rezerv, oceňovacích rozdílů k úplatně nabytému majetku a neuplatněnou část výdajů u finančního pronájmu s následnou koupí,
- ocenit jednotlivé složky majetku a závazků dle zákona o účetnictví,
- stavy jednotlivých složek majetku a závazků, rezerv, oceňovacích rozdílů k úplatně nabytému majetku a neuplatněnou část výdajů u finančního pronájmu s následnou koupí najatého majetku převést k prvnímu dni účetního období jako příslušné počáteční zůstatky rozvahových účtů,
- rozdíl mezi součtem počátečních zůstatků nově otevřených účtů aktiv a mezi součtem počátečních zůstatků nově otevřených účtů pasiv se uvede na účet v účtové skupině 49, a to v závislosti na povaze zjištěného rozdílu jako zůstatek aktivní nebo pasivní².

4.3 Daňové aspekty přechodu

Zákon o dani z příjmů stanoví, že při přechodu na daňovou evidenci z hlediska daně z příjmů fyzických osob je nutno postupovat podle přílohy č. 3 zákona o dani z příjmů:

- základ daně zvýšit o hodnotu zásob a cenin,
- základ daně snížit o hodnotu přijatých záloh a hodnotu závazků, které by při úhradě byly daňovým výdajem.

Pro zmírnění daňového dopadu lze od roku 2004 využít novelu zákona o dani z příjmů, která umožňuje:

- hodnotu zásob a pohledávek, které poplatník evidoval v době zahájení vedení účetnictví, zahrnout do základu daně buď jednorázově nebo postupně po dobu 9 následujících zdaňovacích období,
- uplatnění odpisu tzv. „starého bloku“ pohledávek (splatných do konce roku 1994), vytvořením opravných položek u tzv. „nového bloku“ pohledávek (splatných po roce 31.12.1994) v souladu se zákonem o rezervách a v souladu zákona o dani z příjmů uplatnit příslušnou část hodnoty pohledávek do daňových výdajů.

5. VÝHODY A NEVÝHODY PŘECHODU

Při rozhodování podnikatele mezi daňovou evidencí a účetnictvím je třeba brát na vědomí např. ekonomické užitky, daňové dopady či administrativní náročnost.

Účetnictví zachycuje veškeré účetní operace a tudíž podává pravdivý a věrný obraz firmy. Účetní výkazy jsou dokladem o zachování majetkové podstaty a podávají informace, které umožňují poznat, jak se vyvíjí ekonomická situace firmy.

Nevýhodou je větší metodická a administrativní náročnost vyvolaná potřebou detailnějšího členění aktiv a pasiv firmy.

Vlastní účetnictví pak tvoří:

- soubory interních účetních norem,
- účtový rozvrh,
- účetní knihy,
- účetní doklady,
- účetní výkazy.

Daňová evidence odděluje účtování o peněžním hospodařením od ostatních složek majetku a závazků. Je tedy méně náročná na administrativní zpracování. Nevyžaduje vedení syntetických a analytických účtů. Výhodu podnikatelé spatřují v tom, že umožňuje snadno řídit peněžní toky a tím může ve svůj prospěch ovlivňovat základ daně z příjmů.

Přejde-li podnikatel z daňové evidence na účetnictví, může ukončit vedení účetnictví nejdříve po uplynutí 5 po sobě jdoucích účetních období.

6. METODIKA

Hlavním úkolem této bakalářské práce je zaměřit se na problematiku přechodu z daňové evidence na účetnictví u fiktivního podnikatelského subjektu. Dále zhodnotit daňové, účetní i právní aspekty při přechodu.

Podnikatel Jan Novák podniká od roku 2000. Jako fyzická osoba vede daňovou evidenci a k datu 1.1.2007 se rozhodl přejít do soustavy účetnictví.

Při přechodu je nutné nejdříve sestavit inventarizaci veškerého majetku a závazků a vyčíslit případné rozdíly. K 31.12.2006 je nutno uzavřít účetní knihy a sestavit přehled o majetku a závazcích a také přehled o příjmech a výdajích.

6.1 Účetní zobrazení převodu

Údaje z výkazů se převedou jako počáteční stavy příslušných syntetických účtů v účetnictví. Dále je potřeba rozlišit operace, které mají vliv na hospodářský výsledek a operace, které vliv na hospodářský výsledek nemají. Proto se účet 491 – Účet individuálního podnikatele musí analyticky rozlišit na účet 491.1 - Účet individuálního podnikatele bez vlivu na úpravu základu daně a na účet 491.2 - Účet individuálního podnikatele s vlivem na úpravu základu daně.

6.2 Postup při přechodu z hlediska daně z příjmů fyzických osob

Při přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví je v Příloze č. 3 k zákonu č. 586/1992 Sb., v platném znění uveden tento postup:

- Základ daně se ve zdaňovacím období, ve kterém bylo zahájeno vedení účetnictví, zvýší o hodnotu zásob a cenin, hodnotu poskytnutých záloh s výjimkou záloh na hmotný majetek, hodnotu pohledávek, které by při úhradě byly zdanitelným příjmem.
- Základ daně se ve zdaňovacím období, ve kterém bylo zahájeno vedení účetnictví, sníží o hodnotu přijatých záloh, hodnotu závazků, které by při úhradě byly výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

Jedná-li se o plátce daně z přidané hodnoty, rozumí se pro účely tohoto postupu hodnotou závazku hodnota bez daně z přidané hodnoty. Byl-li uplatněn odpočet daně z přidané hodnoty, hodnotou pohledávky se rozumí hodnota bez daně z přidané hodnoty, byla-li splněna daňová povinnost na výstupu.

PRAKTICKÁ ČÁST

7. APLIKACE PŘECHODU Z DAŇOVÉ EVIDENCE NA ÚČETNICTVÍ VE FIKTIVNÍ FIRMĚ

7.1 Charakteristika firmy

Přechod z daňové evidence na účetnictví aplikuji na fiktivní firmě.

Jan Novák

předmět podnikání: silniční motorová doprava od 1.1.2000

Koncesní listinu obdržel pan Novák při zahájení své podnikatelské činnosti. Od zahájení podnikání vede daňovou evidenci (do roku 2004 jednoduché účetnictví).

Začal podnikat s nákladním automobilem značky DAEWOO, které vložil do podnikání. Zaregistroval se na finančním úřadu v místě svého trvalého bydliště jako plátce daně z přidané hodnoty (zdaňovací období je čtvrtletí) a silniční daně.

V následující tabulce jsou uvedeny příjmy a výdaje z jeho podnikatelské činnosti.

Tabulka č.2: Příjmy a výdaje

Rok	Příjmy	Výdaje
2000	530 000,-	480 000,-
2001	630 000,-	550 000,-
2002	750 000,-	630 000,-
2003	810 000,-	650 000,-
2004	820 000,-	480 000,-
2005	800 000,-	440 000,-
2006	850 000,-	430 000,-

Z tabulky je zřejmé, že v každém roce dosahoval vyšších příjmů než výdajů. Autodoprava, kterou provozuje pouze sám podnikatel, není tedy zatím ztrátová.

7.2 Výhody a nevýhody této malé firmy

Jednou z výhod takto provozované činnosti jsou malé administrativní náklady. Větší výdaje vynaložil na začátku podnikání při nákupu dlouhodobého hmotného majetku a softwaru. Nemá žádné mzdové výdaje a ani výdaje na pronájem a pod.

Nevýhodou je vedení veškeré agendy ve vlastním rodinném domku, ve kterém se odvíjí veškerá podnikatelská činnost.

Aplikaci přechodu z daňové evidence na účetnictví se rozhodl provést k datu **1.1.2007**.

7.3 Účet individuálního podnikatele - 491

Individuálním podnikatelem se rozumí tuzemská fyzická osoba – podnikatel, která je účetní jednotkou podle § 1 odst. 2. písm. e) až h) zákona o účetnictví.

Pro účely účtování v podniku individuálního podnikatele byl zaveden speciální účet 491-Účet individuálního podnikatele (pasivní účet), který svým charakterem připomíná základní kapitál.

Na tomto účtu se volí specifický způsob účtování, zejména z těchto důvodů:

- individuální podnikatel účtuje v účetnictví, avšak je zdaňován podle daně z příjmů fyzických osob,
- nelze důsledně oddělit firemní majetek od majetku osobního,
- o vykázaném hospodářském výsledku rozhoduje individuální podnikatel osobně, nepředpokládá se tvorba fondů,
- výše základního kapitálu se nezapisuje do obchodního rejstříku,
- za určitých podmínek (např. vysoké zdanění) může účet 491 nabývat aktivního zůstatku.

7.4 Účetní závěrka a uzávěrka pro rok 2006

7.4.1 Inventarizace

Podnikatel provedl inventarizaci:

- Fyzickou inventuru hotovosti v pokladně a dokladovou inventuru peněžních prostředků na bankovním účtu a porovnáme stavy se zůstatkem v peněžním deníku. Podnikatel nevede devizovou pokladnu ani devizový účet.
- Fyzickou a dokladovou inventuru dlouhodobého majetku a s ní porovnáme inventární karty (včetně výše uplatněných daňových odpisů).
- Fyzickou inventuru zásob materiálu.
- Dokladovou inventuru pohledávek a závazků a zůstatky porovnáme s knihami pohledávek a závazků.

Při inventarizaci nebyly zjištěny žádné rozdíly.

7.4.2 Uzavření účetních knih k 31.12.2006

Tabulka č. 3: Peněžní deník

Číslo	Položka	Kč
1.	Zůstatek v pokladně	20 000,-
2.	Zůstatek na bankovním účtu	350 000,-

Tabulka č. 4: Kniha dlouhodobého majetku

Číslo	Položka	Kč
1.	Nákladní automobil	300 000,-
2.	Odpis v roce 2006	60 000,-
3.	Zůstatková cena	240 000,-

Tabulka č. 5: **Kniha pohledávek**

Číslo	Položka	Kč
1.	Neinkasované pohled. za odběrateli (bez DPH)	150 000,-
2.	DPH k nezaplaceným pohledávkám	28 500,-
3.	Přeplatek silniční daně	12 000,-
Celkem		190 500,-

Tabulka č. 6: **Kniha závazků**

Číslo	Položka	Kč
1.	Neuhrazené závazky (bez DPH)	40 000,-
2.	DPH k neuhrazeným závazkům	7 600,-
3.	Neuhrazené sociální pojištění	1 600,-
4.	Neuhrazené zdravotní pojištění	900,-
Celkem		50 100,-

Tabulka č. 7: **Kniha zásob**

Číslo	Položka	Kč
1.	Materiál	240 200,-

Tabulka č. 8: **Evidence daní - závazky**

Číslo	Položka	Kč
1.	Daňová povinnost k DPH	26 090,-
2.	Neuhrazená daň z příjmů	45 600,-

Částky pojistného na sociální zabezpečení a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, které se podle § 23 a 24 zákona o daních z příjmů uznávají jako daňový výdaj jen v případě zaplacení do konce měsíce následujícího po uplynutí zdaňovacího období, se sice při vlastním přechodu na účetnictví nejdříve snižuje základ daně, ale při zpracování daňového přiznání k dani z příjmů za rok přechodu se o hodnotu nedoplateného dlužného pojistného základ daně zvýší.

Daňová povinnost k DPH při přechodu na účetnictví základ daně nikterak neovlivní.

O hodnotu přeplatku silniční daně se zvýší základ daně v roce přechodu na účetnictví.

Neuhrazená daň z příjmů v roce přechodu neovlivní základ daně.

7.4.3 Účetní závěrka

Na základě zjištěných údajů můžeme sestavit přehled o majetku a závazcích a přehled o příjmech a výdajích.

Tabulka č. 9: **PŘEHLED O MAJETKU A ZÁVAZCÍCH**

Majetek	Na začátku období 1.1.2006 (Kč)	Na konci období 31.12.2006 (Kč)
Dlouhodobý hmotný majetek	300 000,-	240 000,-
Dlouhodobý nehmotný majetek	0,-	0,-
Zásoby	0,-	240 200,-
Pohledávky	208 800,-	190 500,-
Peníze v hotovosti	10 000,-	20 000,-
Bankovní účty	220 000,-	350 000,-
Majetek a cenné papíry a vklady	0,-	0,-
Opravné položky - aktivní	0,-	0,-
CELKEM	738 800,-	1 040 700,-
Závazky		
Závazky	38 000,-	50 200,-
Závazky – daňové	0,-	71 690,-
Rezervy	0,-	0,-
Opravné položky - pasivní	0,-	0,-
CELKEM	38 000,-	121 890,-

Vlastní kapitál = majetek – závazky = 1 040 700 – 121 890 = 918 810,-

Tabulka č. 10: **PŘEHLED O PŘÍJMECH A VÝDAJÍCH**

Příjmy	Na konci období 31.12.2006 (Kč)
Prodej zboží	0,-
Prodej výrobků a služeb	850 000,-
Ostatní příjmy	0,-
Uzávěrková úprava příjmů	0,-
CELKEM	850 000,-
Výdaje	
Nákup materiálu	270 200,-
Nákup zboží	0,-
Mzdy	0,-
Platby pojistného	30 000,-
Provozní režie	69 800,-
Uzávěrková úprava výdajů	60 000,-
CELKEM	430 000,-

Údaje pro sestavení přehledu o příjmech a výdajích byly vzaty z peněžního deníku za zdaňovací období 2006.

Rozdíl:

příjmy – výdaje = 850 000 – 430 000 = **420 000,- Kč**

V roce 2006 byly součástí peněžního deníku i odpisy, tudíž je tato částka již o odpisy upravena.

Daňová povinnost:

420 000,-

- 89 628,-

330 372,-

330 372,-

- 7 200,-

323 172,-

Výpočet daně:

Rozdíl mezi příjmy a výdaji činí 420 000,-.

Sazba daně:

Daň ze základu daně sníženého o nezdanitelnou část základu daně a odčitatelné položky od základu daně zaokrouhleného na celá sta Kč dolů činí:

Tabulka č. 11 – Výpočet daně

Základ daně		Daň	Ze základu přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	121 200	12 %	
121 200	218 400	14 544 Kč + 19 %	121 200 Kč
218 400	331 200	33 012 Kč + 25 %	218 400 Kč
331 200	a více	61 212 Kč + 32 %	331 200 Kč

$61\,212\text{ Kč} + 32\% \text{ z částky } (420\,000 - 331\,200) = 61\,212 + 28\,416 = 89\,628,- \text{ Kč}$

V našem případě podnikatel o žádnou nezdanitelnou část základ daně nesnížil.

Uplatnil slevu na dani na poplatníka ve výši 7 200,- Kč.

Na základě údajů zjištěných z jednotlivých účetních knih, potvrzených inventurou a promítnutých do výše uvedených přehledů, lze nyní přistoupit k jejich převodu jako počáteční zůstatky příslušných syntetických účtů.

7.5 Přechod z daňové evidence na účetnictví

1. Operace, které nemají vliv na úpravu základu daně

Tabulka č. 12

Číslo	Položka	Aktiva, Pasiva	Účetní hodnota	MD/D
1.	Samostatné movité věci	Aktivum	300 000,-	022/701
2.	Oprávky k samostatným movitým věcem	- Aktivum	60 000,-	701/082
3.	Peníze v pokladně	Aktivum	20 000,-	211/701
4.	Běžný účet	Aktivum	350 000,-	221/701
5.	Odběratelé - DPH	Aktivum	28 500,-	311/701
6.	Povinnost k DPH	Pasivum	26 090,-	701/343
7.	Neuhrazená daň z příjmů	Pasivum	45 600,-	701/341
8.	Dodavatelé – DPH	Pasivum	7 600,-	701/321

Rozdíl mezi aktivy a pasivy:

$$638\,500 - 79\,290 = \underline{559\,210,-}$$

701 / 491.1 Účet individuálního podnikatele bez vlivu na úpravu základu daně

Počáteční rozvaha operací, které nemají vliv na úpravu základu daně

Tabulka č. 13

AKTIVA		PASIVA	
Položka	Kč	Položka	Kč
022- Samostatné movité věci	300 000,-	343- Daň z přidané hodn.	26 090,-
082- Oprávky k samost. movitým věcem	60 000,-	341- Daň z příjmů	45 600,-
211- Pokladna	20 000,-	321- Dodavatelé – DPH	7 600,-
221- Bankovní účet	350 000,-	491.1 Účet individuálního podnikatele	559 210,-
311- Odběratelé - DPH	28 500,-		
Celkem	638 500,-	Celkem	638 500,-

2. Operace s vlivem na úpravu základu daně

Tabulka č. 14

Číslo	Položka	Aktiva, Pasiva	Účetní hodnota	MD/D
1.	Neinkasované pohledávky za odběrateli (bez DPH)	Aktivum	150 000,-	311/701
2.	Přeplatek na silniční dani	Aktivum	12 000,-	345/701
3.	Materiál	Aktivum	240 200,-	112/701
4.	Neuhrazené závazky vůči dodavatelům (bez DPH)	Pasivum	40 000,-	701/321
5.	Zdravotní pojištění	Pasivum	900,-	701/336.1
6.	Sociální pojištění	Pasivum	1 600,-	701/336.2

Rozdíl mezi aktivy a pasivy:

$$402\ 200 - 42\ 500 = 359\ 700,-$$

701/491.2 Účet individuálního podnikatele s vlivem na úpravu základu daně

Počáteční rozvaha operací, které mají vliv na úpravu základu daně

Tabulka č. 15

AKTIVA		PASIVA	
Položka	Kč	Položka	Kč
112- Materiál	240 200,-	321- Dodavatelé (bez DPH)	40 000,-
311- Odběratelé (bez DPH)	150 000,-	336.1- Zúčtov. s instit.SZ a ZP (zdravotní pojištění)	900,-
345- Ostatní daně a poplatky	12 000,-	336.2- Zúčtov. s instit.SZ a ZP (sociální pojištění)	1 600,-
		491.2- Účet individuálního podnikatele	359 700,-
Celkem	402 200,-	Celkem	402 200,-

Tabulka č. 16: **Připočitatelné položky k základu daně**

Položka	Kč
Odběratelé (bez DPH)	150 000,-
Přeplatek – silniční daň	12 000,-
Materiál	240 200,-
Celkem	402 200,-

Tabulka č. 17: **Odpočitatelné položky od základu daně**

Položka	Kč
Dodavatelé (bez DPH)	40 000,-
Zdravotní pojištění	900,-
Sociální pojištění	1 600,-
Celkem	42 500,-

Tabulka č. 18: **Celkový dopad na základ daně**

Suma připočitatelných položek	402 200,-
Suma odpočitatelných položek	- 42 500,-
Rozdíl	359 700,-

O rozdíl 359 700,- se v našem případě zvýší základ daně a tedy i daňová povinnost v prvním roce vedení účetnictví.

7.6 Důsledky přechodu pro firmu

Při přechodu na účetnictví získá podnikatel podrobný přehled o pohledávkách a závazcích, přijatých a vydaných fakturách. Lepší a spolehlivější informace o ekonomické situaci podniku, přehlednější účtování DPH a zaměstnanců.

Firma má poměrně vysoký stav zásob i pohledávek, což je při přechodu nevýhodné. V prvním roce účetnictví se základ daně zvýší o částku 359 700,- Kč. Tato částka se připočte k dosaženému základu daně v prvním roce vedení účetnictví a následně se vypočte daňová povinnost. Z toho lze usuzovat, že přechod by znamenal pro podnikatele mnohem vyšší daňový náklad a mohl by se dostat do značných finančních potíží.

V případě, že dojde v České republice od roku 2007 ke snížení daňové sazby z 32 % na 15 %, mohl by zvažovat možnost daňové optimalizace. Bylo by možné hodnotu zásob rozvrhnout po dobu následujících devíti let. I s přihlédnutím na českou politickou situaci se zdá tato varianta jako nejvýhodnější.

7.7 Výhody a nevýhody daňové evidence

Výhody:

- menší technicko-administrativní náročnost,
- snadnější orientace pro podnikatele, kteří si vedou daňovou evidenci sami,
- zaplacené závazky a zálohy snižují základ daně,
- nezaplacené pohledávky nezvyšují základ daně,
- účtování o příjmech až v okamžiku zaplacení,
- účtování výdajů bez ohledu na jejich spotřebu,
- nevyžaduje zřizování a vedení soustavy syntetických a analytických účtů.

Nevýhody:

- neexistuje vnitřní kontrolní systém,
- menší přehlednost při větším počtu zaměstnanců,
- menší přehlednost při účtování DPH,
- horší orientace při evidenci majetku.

7.8 Výhody a nevýhody účetnictví

Výhody:

- existuje vnitřní kontrolní systém,
- časový přehled o účetních případech,
- systematický přehled o účetních případech,
- přehlednější účtování DPH,
- přehlednost při větším počtu zaměstnanců,
- lepší přehled pohledávek a závazků,
- přehledné informace o ekonomické situaci podniku,
- přehlednější pohled na majetek a zdroje jeho krytí.

Nevýhody:

- vyšší náklady za vedení účetnictví odbornou osobou či účetní firmou,
- složitější orientace pro podnikatele,
- větší metodická a technická náročnost,
- zdanění výnosů, i když nebyly zaplacen pohledávky.

8. ZÁVĚR

Daňová evidence a účetnictví jsou dva odlišné způsoby evidence vedení příjmů (výnosů) a výdajů (nákladů). Účetnictví je založeno na nákladově-výnosovém principu a daňová evidence na příjmově-výdajovém principu.

Uživatelé daňové evidence ji vidí jako méně administrativně náročnou, kdy se účtuje až o pohybu peněžních prostředků. Jediným možným problémem je rozlišení daňově uznatelných a daňově neuznatelných výdajů.

Na druhou stranu podnikatelé, kteří účtují v systému účetnictví, ho shledávají přehlednějším. Existuje určitá vnitřní informovanost a kontrola. Snáze se sleduje majetek, náklady, výnosy i finanční zdroje.

Důvodem přechodu může být tedy vlastní zájem fyzické osoby nebo povinnost vyplývající z právních předpisů. Při přechodu vycházejí účetní jednotky z účetní závěrky z daňové evidence.

Z hlediska daní z příjmů fyzických osob upravuje přechod zákon o daních z příjmů, resp. Příloha č. 3. Tato příloha uvádí, že ve zdaňovacím období se základ daně zvýší o hodnotu zásob, cenin a poskytovaných záloh (s výjimkou záloh na hmotný majetek, hodnotu pohledávek, které vy při úhradě byly zdanitelným příjmem). Dále má podnikatel možnost snížit základ daně o hodnotu přijatých záloh a závazků, které by při úhradě byly výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů. U plátců DPH (daně z přidané hodnoty) se hodnotou pohledávky rozumí hodnota bez DPH, byla-li splněna daňová povinnost na výstupu. A hodnotou závazku se rozumí závazek bez DPH, byl-li uplatněn odpočet DPH na vstupu.

Ve své práci jsem se pokusila nastínit některé problémové části při přechodu. Zajisté jsem nezmínila všechny oblasti ani způsoby jejich řešení.

V praktické části jsem aplikovala přechod u fiktivní fyzické osoby k datu 1.1.2007. Na základě provedené inventarizace bylo zjištěno, že podnikatel má na skladě velké množství zásob.

Zákon o dani z příjmů umožňuje u převáděných zásob dva způsoby úpravy základu daně a to buď jednorázově, a nebo postupným rozložením hodnoty do dobu následujících devíti let.

V našem případě se základ daně z příjmů v prvním roce vedení účetnictví zvýší o částku 359 700,- Kč. Tato částka se připočte k dosaženému základu daně za rok 2007 a následně se vypočte daňová povinnost. Je patrné, že zvýšení základu daně bude v budoucnosti znamenat pro podnik mnohem vyšší daňový náklad, pokud by sazba daně zůstala na stejné výši.

V případě, že dojde v České republice od roku 2007 ke snížení daňové sazby z 32 % na 15 %, nemusí být pro fyzickou osobu – podnikatele přechod na účetnictví tak bolestivý. Kdybychom zvažovali možnost daňové optimalizace, mohl by podnikatel rozvrhnout hodnotu zásob po dobu následujících devíti let. Tato varianta se jeví zatím jako nejlepší.

Podle mého názoru při těchto podmínkách není přechod z daňové evidence na účetnictví vhodný. Doporučuji nejprve snížit hodnotu pohledávek a hlavně stav zásob na skladě. Je také velice důležité sledovat výši daňové sazby.

Každá změna by měla být změnou vedoucí k něčemu pozitivnímu, ale tento přechod by mohl dovést podnik do značných finančních potíží a v krajním případě i k jeho zániku.

9. SUMMARY

In my B.A. thesis, I focused on the issue of the transition of a fictitious business from tax records keeping (former “single-entry bookkeeping) to bookkeeping (i.e. “double-entry bookkeeping”).

In the theoretical part, I characterised briefly tax records keeping, bookkeeping and also the transition process. The bookkeeping is based on the cost-income principle, and the tax records keeping is based on the income-expenses principle. I primarily applied theoretical knowledge obtained from specialised literature. There is no general rule, which would determine that the bookkeeping is better for a particular person than the tax records keeping and vice versa. Both methods have advantages and disadvantages. In selecting, an entrepreneur must examine the strengths and weaknesses, also in relation to a particular economic situation of a particular country.

In the practical part, I applied the transition of a fictitious individual as of 1 January 2007. On the basis of stocktaking, it was found out that the entrepreneur has much stock available. If the tax rate in the Czech Republic will be reduced from 32% to 15% in 2007, the transition to the bookkeeping does not have to be so painful for the individual - entrepreneur.

Tax records keeping

bookkeeping

the issue of transition

individual

tax rate

10. PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY

ČERMÁKOVÁ H., FIALA J. *Daňová evidence nejen pro podnikatele, aneb jak řádně prokazovat příjmy a výdaje u fyzických osob*. Ostrava: Mirago, 2005. ISBN 80-86617-25-4

ČERMÁKOVÁ, H. *Účetnictví, shrnutí základů*. Ostrava: Mirago, 2005. ISBN 80-86617-17-3

DUŠEK, J. *Převod z daňové evidence na vedení účetnictví*. Praha: Grada Publishing, 2005. ISBN 80-24708-59-0

FIŠEROVÁ, E. *Abeceda účetnictví pro podnikatele*. Olomouc: Anag, 2007. ISBN 978-80-7263-389-0

KADLEC, J. *Převod daňové evidence na vedení účetnictví*. Olomouc: Anag, 2006. ISBN 80-7263-327-9

KOVANICOVÁ, D. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. Praha: Polygon, 2007. ISBN 078-80-7273-143-5

RYNEŠ, P. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka 2005*. Olomouc: Anag, 2005. ISBN 80-72632-51-5

SVOBODOVÁ, J. *Inventarizace – praktický průvodce*. Olomouc: Anag, 2006. ISBN 80-7263-301-5

České účetní standardy pro podnikatele

Obchodní zákoník č. 513/1991 Sb., v platném znění

Vyhláška č. 500/2002 Sb., ve znění vyhlášky č. 472/2003 Sb. a č. 397/2005 Sb.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v platném znění

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění

11. SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1 – Obecné schéma rozvahy

Tabulka č. 2 – Příjmy a výdaje

Tabulka č. 3 – Peněžní deník

Tabulka č. 4 – Kniha dlouhodobého majetku

Tabulka č. 5 – Kniha pohledávek

Tabulka č. 6 – Kniha závazků

Tabulka č. 7 – Kniha zásob

Tabulka č. 8 – Evidence daní - závazky

Tabulka č. 9 – Přehled o majetku a závazcích

Tabulka č. 10 – Přehled o příjmech a výdajích

Tabulka č. 11 – Výpočet daně

Tabulka č. 12 – Operace, které nemají vliv na úpravu základu daně

Tabulka č. 13 – Počáteční rozvaha operací, které nemají vliv na úpravu základu daně

Tabulka č. 14 – Operace s vlivem na úpravu základu daně

Tabulka č. 15 – Počáteční rozvaha operací, které mají vliv na úpravu základu daně

Tabulka č. 16 – Připočitatelné položky k základu daně

Tabulka č. 17 – Odpočitatelné položky od základu daně

Tabulka č. 18 – Celkový dopad na základ daně